

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any IV.—TARRAGONA, 9 Abril de 1916.—Núm. 132.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Rambla de Sant Joan, 50, baixos
TELÉFON, 255

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Trimestre, 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

Nostra actitud

Es, davant les el·leccions de Diputats a Corts que avui deuen celebrar-se, la nostra actitud ben concreta i ben convincent.

Impossibilitats, per lo que no és del cas ara retreure, de presentar un candidat o uns candidats propis; no presentant-se'n a la lluita un sol que entranyi els nostres ideals fonament anelats de nacionalisme i de república, i tenint el deure, com té tot ciutadà conscient dels seus drets, d'emetre els nostres sufragis per dos dels candidats que's presenten, el nostre partit hi anirà als comicis i votarà per aquells dels dos candidats que més afi siga el seu pensar amb el nostre.

Es, doncs, per descomptat, que la Unió Nacionalista Republicana de Tarragona deixarà de votar a candidats adictes a una o altra Monarquia, com aixís hem vist i amb força disgust, que alguns nacionalistes del districte ho farán. Nosaltres no podem votar a cap monàrquic, perquè, desgraciadament, hem vist que la actitud dels que ens han representat fins ara, les llurs gestions no han respost als clams i als desitjos del poble, que vá el legir-los. Ni ara ni mai podem donar la nostra representació a aquests senyors que, un cop l'acta de Diputat a la butxaca, la fan servir mes per als seus afers particulars, recorrent tots els ministeris haguts i per haver, que no pas per a atendre les necessitats del Districte, com haurá d'èsse, el seu deure.

Repetim-ho. El nostre partit i amb ell RENOVACIÓ, tindrà a gran honor no donar els seus sufragis a cap candidat monàrquic. Els qui mes encaminen el nostre pensament democràtic i lliberal, serán els qui s'emportarán, a mes de les nostres simpaties, els nostres vots sincers.

D'el·leccions

Les actuals el·leccions de diputats a Corts, no ens afecten de una manera directa, ja que el nostre partit no presenta candidat propi, i per lo tant no hi ha entre la nostra gent aquell entusiasme propi, aquella acció activa, que porta en si una actuació propia, quant en la lluita hi va quelcom que ens entra en l'ànima i en el sentiment.

El partit Nacionalista Republicà anirà a la lluita electoral de avui plé de consciència, empró sense aquella actuació entusiàstica, perquè en ella no hi veiem a ningú que ens ompleni completament els nostres ideals.

Els Nacionalistes no havem intervingut ni directament ni indirectament amb la designació de candidats, en primer lloc perquè nosaltres conscients creiem encare no es l'hora de que poguem designar persona, que ens representi, ja que per atzars de la política no tenim encar les forces de la circumscripció organitzades per a fer una tasca profitosa, mes, potsar a no tardar gaire, podem ja aixecar la nostra veu en aquestes lluites.

També influirà de una manera ben directa el que nostra actuació no sigui mes activa la conducta observada envers nosaltres, per les colectivitats afines, doncs que per a res han tingut en compte, al designar als seus candidats, al nostre partit, recordantse de nosaltres algunes d'elles, quan ha estat casi ja l'hora de la votació.

Tot això tenim que agrair-los-hi i potsar si que ens han fet un gran favor sense donarse'n compte.

No obstant, de tot lo succeït, els Nacionalistes republicans de la circumscripció i també els del res-

to de la provincia, es donen compte de lo que pot influir en la marxa de la política dins la provincia el resultat de les actuals eleccions, ja que d'elles depent la elecció de Senadors com també més endavant la majoria de la Diputació, el que aquesta sigui o no republicana, i per això es que la nostra gent complirà la seva tasca serena i honradament com sempre, prescindint i mes ben dit, casi despreciant aquestes desatencions tingudes amb nosaltres, ja que la nostra actuació es mes enlairada, sobrepuja a totes aqueixes petiteses, per damunt d'elles hi ha el nostre amor al nacionalisme i a la república.

Nosaltres som i serem ben independents, empró aquesta situació mai serà empleiada mes que en benefici dels que mes se apropin als nostres ideals, fins que sigui arribada l'hora, que esperem no serà llunyana, de poguer actuar amb la bandera desplegada als quatre vents, i el dia que això sigui tenim la seguretat que nosaltres no ens comportarem amb els nostres afins de manera tan desairada com ho han fet ells amb nosaltres.

Aixís, doncs, que cada nacionalista estudiï fredament els problemes locals i provincials amb vistes a l'avenir i vaigi a depositar el seu vot ben convençut de que compleix el deure de ciutadania apoiant lo que mes creu es beneficiós als nostres ideals.

L'article 29

L'article 29 ha fet aquets dies 145 diputats, lo que vol dir qu molts mes de cent districtes d'Espanya, d'aquesta Espanya negra que no es Catalunya, d'aquesta Espanya miserable que ni treballa ni pensa, estan acaparats per 145 homes esdevinguts personalitats per obra i gracia del caciquisme.

Son mes de cent districtes aont no hi ha cap lluita. La majoria d'electors vol un home determinat, i'l vol un any i un altre anys... sens interrupció. Lo que vol dir que a Espanya tenim mes de cent districtes felços amb la sort actual i no tenen ambicions perquè ja ho frueixen tot, i, aixís, segurament, serán els cen millors i mes rics districtes d'Espanya...

Oh, Espanya! oh, sufragi unixerual...! Com desacrediteu als drets del home i als sentiments de llibertat! Per apuest camí, dintre pocs anys, no serà difícil que un dia sentim novament per les falces de les muntanyes el tenebrós crit de «vivan las cadenas!»

Cada any se juga mes a la *Loteria Nacional*.

Cada any se gasta mes en *abonos* i entrades al *tendido*.

Cada any son proclamats mes Diputats per l'article 29.

Si aixó es anar cap a la regeneració, nosaltres, els Nacionalistes Republicans no volem regenerarnos.

A "La Veu"

Certament que no son de una gran oportunitat aquets petits parragrafs insertats en un del últims números de *La Veu de Tarragona* i que reproduim.

Estem en els últims moments de la campanya electoral i es un gran contrasentit escriure aixó en el mateix número en que se'ns demanen els nostres vots per al seu candidat.

Hens'els aquí:

Parla del triomf del candidat regionalista i diu:

«La victoria és segura, però no ens hem de conformar en aixó; hem de procurar obtenir-la tan gran, tan imponent, que en eleccions successives no hi hagi cap partit que s'atrepeixi a discutir-nos els primers llocs.»

Pot voler dir aixó que amb els nostres vots hem de consolidar una supremacia política en quina, forçosament, estarem en pugna el dia que nosaltres intervinguem d'una manera directa en unes eleccions, en les quals hi presentem candidat nacionalista.

Parla de Torredembarra i escriu: «...Torredembarra—feude bescantat del republicanisme—»

Interpretis aixó de la manera que's vulgui i es veurà que no es certament un *piropo* per als republicans.

Referint-se a la nostra Assemblea celebrada el passat dimars, escriu: «Tenim esperances de que'ls bons nacionalistes republicans sabrán *rectificar la conducta equívoca que han seguit d'un temps a aquesta part.*»

Aixó és uno lliçó, i no és admissible que uns individus que no combreguen amb les nostres conviccions se erigeixin en definidors del nostre credo, i, menys, ens vulguin senyalar quina deu ésser nostra tra conducta.

Per tots aquets motius hem dit al començar que no era oportú escriure aquestes ratlles en el critic moment actual.

Lo que si volem dir és que no ha sigut l'esperit de contrariar el que ens ha mogut a fer aquestes ratlles, nó; sinó per a demostrar que també sabem llegir.

Davant les el·leccions

Sots aquesta capsalera el nostre confrare *Renacimiento*, portaveu de la Joventut Nacionalista de Catalunya, en son darrer número publica un bell article en el qual interpreta ço que nosaltres penssem sobre les eleccions actuals, i d'aquí que no'ns podem sustreure'ns de copiar-ne alguns paragrafs:

Noms i idees s'ofereixen a la lluita electoral i tot s'ha de tenir en compte; però més ens interessen les idees, que aquestes per altra part en definitiva podem dir que plasmen a l'home. Nosaltres que no tenim la nostra candidatura, voldriem trobar en tots els noms esquerrans una més viva catalanitat, una certa impulsio nacionalista que solsament alguns mostren. Perqué, la nostra ideologia, el nostre nacionalisme, el de l'Unió, naturalment que no'ns permet otorgar cap sufragi en favor d'uns ideals de dreta, molt allunyats per consegüent de la nostra ideologia i de la nostra concepció de la política nacionalista. Té la seva valor aquella idealitat que representa la Lliga Regionalista i seria inútil desconèixer-la i fins en cert mode voler-la destruir.

Més clar; alguns homes amb esperit simplista, poseïts d'una visió imperfecta, han parlat i parlen de *reventar*. Són homes mancats d'una substantivitat ideal, són desplaçats; sempre la divisa destructora denota la possessió d'aquets defectes. Quan l'idealitat és ferma es procura que ella s'esbargeixi, irradii en el còs social en perjudici de la contraria, que així anirà perdent terreny; es procura propagar-la, intensificar-la. Contrariament al criteri imponderat i simplista, nosaltres, anant cap el nostre ideal, ens neguem a apoiar l'acció de la dreta, de la Lliga. En les eleccions, i més concretament davant les vinentes, no dubtem gens en negar-li el nostre

vot. Ço és lo més natural a l'home del nostre nacionalisme que posseeix una completa, una absoluta fe en l'ideal i en les forces democràtiques catalanes.

Solsament per un defecte degut a aquet període de renaixença catalana, un criteri, un pensament de dreta com el de la Lliga, ha pogut dirigir l'acció de govern de Catalunya, aglutinant activitats que no li perteneixen malgrat la imperfecció nacionalista d'aquestes i la llur manca de confiança en els ideals progressius que inicialment sustenten. Aquestes activitats, es indubtable que deurien canalitzar en altre corrent, que deurien ser materia apta per una direcció que representés més vivament la nostra Catalunya, i representant-la més vivament la portaria a un sensible i notable avenç. És lamentable, és cert que ha mancat l'instrument de direcció de les forces democràtiques i a aquesta falta es deu que els elements conservadors puguin detentar el govern que no'ls hi perteneix. Emprò nosaltres tenim fe ardent en la idealitat que ens mou; i encara més; tenim confiança amb els catalans d'avui per a una acció immediata.

El que cal, és que aquets la posseeixin aquesta fe i avivin un xic la llur impulsió, el que cal és que la refermin, perquè mai puguin servir d'apoi a un govern detentador de la consciència de Catalunya. I així, el republicà, el lliberal, no dubti davant d'unes eleccions i cregui com nosaltres, els nacionalistes de la Unió, que la candidatura de la Lliga mai és la seva. Hi ha en definitiva entre els primers i aquesta, una diferència idealitat total, una distinta política, una resultància també distinta, i nosaltres en tot cas preferim la generositat i el viu anhel de l'esquerra i del lliberal de benhaurada venerable tradició.

De Jocs Florals

M'apar que'm remordiria la consciència no dir uns mots sobres la simpàtica enquesta que, a l'entorn dels Jocs Florals va promoure el meu volgut amic qui firma amb el pseudònim de *Ciudadà* en aquestes mateixes planes, i que ha donat lloc a que altres firmes amigues hagin platicat amical i amorosament en prò de la gaia festa de les lletres catalanes que, segons la tradició i la història, va instaurar a Tolosa, Na Clemencia Isaura, i replantà a Catalunya el nostre rei En Joan I, pels vols de l'any 1393.

He llegit tot çò que havèu dit i vosaltres bons amics *Ciudadà*; R. i C.; E. M. R., de *La Veu de Tarragona*, i En N. González i Ruiz, des del *Diario de Tarragona*! Tots els vostres bells desitjos, totes les vostres formoses iniciatives, els vostres plans, els vostres anhels, son latents i vivíssims.

Denoten vida i fortitat, i la vida i la fortitat cal tractar-les amb valentia. Nosaltres no la tenim, i d'aquí el dolor moral que experimentem ara.

Recordo que farà cosa de vuit o nou anys va emprendre's a Tarragona la iniciativa de celebrar uns Jocs Florals en la nostra ciutat. Recordo que jo formava part de la Comissió, juntament amb els senyors Delclós, Dr. Gibert, Ruiz i Porta i en Quiquet Carbó. Vam parlar-ne llargament; vam fer gestions per a constituir a la «Associació Catalanista de Tarragona i sa Comarca», que llavors era l'entitat capdal del catalanisme tarragoní, una junta o secció de Jocs Florals; teníem qui donava a perpetuitat l'Englantina d'or i argent, ho teníem quasi tot; no més mancava lo més essencial: l'ambient. No hi havia ambient; no hi havia rera nostre res que digués ¡vinguen els Jocs Florals! ¡amunt la festa de la poesia! ¡enlaire la patria i més amunt encara la seva llengua!

Podréu dir-me: l'ambient era vosaltres, com va dir un excels escriptor català no fa gaire parlant de la música wagneriana. Deia l'escriptor: quan se temia que la música de Wagner no suraria a Barcelona per manca d'ambient, ens trovém en el moment de la estrena del *Parsifal*, quan l'obra del colós músic-poeta era ja consagrada immortal, que no hi havia hagut altre ambient que'n Joaquim Pena. Doncs, bé; jo no diré pas que l'ambient el fassin mes aviat deu que dos homes, no; pel contrari, entenc que val mes un home de bona voluntat que treballa, que cent que s'esforcin en volguer fer treballar als altres. Aquell té una responsabilitat moral i

personal que tothom observa; aquets son anònims, però així i tot çóm fer-lo aquest ambient? çon? ¡Ah, amics! heus aquí lo costós, al meu entendre.

Per a fer una cosa qualsevol, cal que hi hagi un regim de la cosa; lo contrari fora inventar una cosa. Cada cosa té la seva especialitat i cada especialitat les diverses variacions necessaries a la aplicació. ¿Fem política? ¿fem comerç? ¿fem ciència? ¿fem art? Doncs tenim cassinos, cambres, col legis i circols aon poguer debatre els respectius aspectes que cada dia es plantegen amb major necessitat i força.

Nosaltres, els aimadors de les lletres patries, no tenim çò que's fa per l'esperit; nosaltres no tenim un petit cenacle aon poguer conversar sense crits, sense apassionaments, sense furies, les coses de l'ànima. Encara hi ha qui estima als literats—i no cal dir que sobretot els poetes—com uns sers fora del món real; que no fan més que somni i que cal deixar-los en els seus somnis. I això no és cert, ni és just que's digui. Els poetes—els qui en son integralment—son substancia de la ciutat. La ciutat no és tota materia, no és tota carn; la ciutat bé està composta de còs i d'ànima, bé hi ha de bò i de dolent. ¿No havèu observat que l'Ajuntament cerca tot sovint lo que s'en diuen «números per a les festes»? I bé? S'ha pensat mai en uns Jocs Florals, en una festa dedicada a la Poesia? No; ¿i sabèu per què? Per que creuen de bona fe els seus principals organitzadors que aquèst no fora un número prou atraient.

Més deixém ara a l'Ajuntament. Nosaltres mateixos, els qui com jo esborronen sovint ratlles curtes çóm véure-ns? çóm trovar-nos? Si tots vivim lluny l'un de l'altre. El nostre Ateneu, l'Ateneu ideat no sura i mentrestant uns i altres vivim dispersos i cada dia ens coneixem menys. Som en un temps de febres polítiques—encare que no reconstrueixen gran cosa—i la política ho absorbeix tot. En pocs anys, a un temps que's desmorava un «Ateneo» amb història tarragonina i s'enfonsava el que tot just naixia, s'han montat uns quants cassinos polítics, pero hem mort tota espiritualitat, sisquera fos per a una temporada; perquè tots sabém que hi ha temporades per tot: per a l'leccions, per a balls de disfreses, per a festes de carré, per a política personal i tot, però no queda res per a l'enlairament moral de l'home fóra aquestos bossins de pa beneit que'ns dona l'Orfeo.

¿Creieu que ting la pretensió de intentar fer rectificar la conducta dels més obligats a las penyes artístiques-literaries? No, no, Deu m'en guard! Cada hù és com és, i tots som majors per a saber lo que cal fer. Potser soc jo—i vosaltres també, amicals partidaris dels Jocs Florals—els qui no encertem prou bé; però, ¡ai! que sempre recordo la felissa dita den Milà i Fontanals. Poble sense poesia fóra com any sense primavera, va dir l'il·lustre primer president dels Jocs Florals de Barcelona. Nosaltres, doncs, que de tants anys no la gustém si no és dintre del clòs amorós i íntim de cada hù ¡si n'hem passat d'anys sense primavera! ¡Si n'hem passat d'anys sense un bri d'aliment per la fantasia, aquesta misteriosa musa que tant ens sab enlairar en el terreny de les visions més pures!

Pels Jocs Florals, doncs, el nostre amor i el nostre respecte humà; pero pensém també que després de nosaltres i en contra de nosaltres hi ha una cosa que s'en diu «diner» i aquest factor que es sempre element utilitari per a tota empresa—bona o dolenta—no s'avè gaire amb çò que venim parlant. No el fem fugir, ans al contrari, cerquem-lo i fem-lo lo menys metalisat possible. Si els qui en tenen abundantament no ens abandonessin en aquestes dolces empreses, tal vegada podríem arribar a fer l'obra definitiva i complerta.

Sino ho podém conseguir, contentém-nos estimant, cada hù des de son lloc, çò que és llúm per l'ànima i alegria pel cor i per la vista. Dia vindrá que la Poesia renaixerá entre nosaltres glorificada i enalçada. Preparém mentrestant l'adveniment nosaltres.

Per a guanyar les grans batalles no calen sempre bons generals sino mes bé soldats que no reculin davant dels perills.

Deixém que jo fassi de soldat rás quan menys!

CARLES DE VIANA.

IDEARI DE LA GUERRA

Intel·lectuals incompetents

Tot un estudi psicològic, molt interessant i curiós, podria fer-se a propòsit de la posició d'alguns intel·lectuals germanòfils davant la gran guerra. Mai com ara no ens havia aparegut tant evident la limitació dels seus horitzonts mentals. Mai com ara no se havia fet tan palesa la seva incapacitat per a comprendre els amples problemes del nostre món. A aquets intel·lectuals podríem anomenar-los «intel·lectuals incompetents».

Els es creuen veure els problemes múltiples que la guerra planteja o aguditzada, i només veuen el miralleig enlluernador de les ideologies personals—personals o d'altri.—Bé estaria que guaitessin els fets d'ara a través de les idees propies. Però ells no guaiten verament a través. La seva mirada no arriba a travessar les seves idees. Aquestes se'ls posen davant els ulls de l'ànima com un còs opac.

D'aquí ve que, en veritat, no veuen els problemes. Se'ns imaginem. Parlen dels problemes de la guerra, però no es refereixen als problemes vius, reals, sino a petits problemes interiors del seu esperit egocèntric. Confonen la guerra de les nacions amb les escaramuces ideològiques i sentimentals que dins ells es produeixen. I, tot volent explicar la guerra, s'expliquen a si propis una vegada més.

Aquests intel·lectuals son els homes que mentalment estan més mal situats per a judicar la guerra i el conjunt dels problemes que enclou. Volen arribar a conclusions filosòfiques, pretenen formular principis. I comencen per desconèixer els fets de la guerra, sos antecedents polítics, diplomàtics, econòmics i ètnics. Qui tracta filosòficament els problemes de la guerra, no solament no està dispensat de conèixer els fets que s'hi refereixen, sino que està obligat a tenir-ne una coneixença profunda. L'estudi històric d'un problema es indispensable als qui vulguin fer-ne l'estudi filosòfic. Al dels filòsofs que no saben història.

Poques coses hi han tan tristes com el cas dels intel·lectuals que, tractin del que tractin, parlin en el to que parlin, sempre fan literatura. Els seus comentaris sobre els esdeveniments, no tenen altre valor que el purament retòric i poètic que puguin contenir. Un hom pot fer retòrica i poètica a propòsit d'un tema que no coneix, o que coneix imperfectament, o la comprensió del qual escapa a la propia capacitat mental. El que no pot fer, en aquests casos, és filosofia, vera filosofia. Allò que d'aquell tema digui, pot valer molt retòricament i poèticament. Però la seva valúia filosòfica, científica, és nul·la.

Recordem haver llegit fa alguns anys que fou presentat a l'Estat major francès un plan per a la defensa de la frontera de l'Est. Al general encarregat d'informar-lo, li va semblar excessivament imaginatiu. Per tota refutació, va escriure al marge de la primera fulla del document, amb llapiç vermell, aquest mot: *literatura*. Doncs bé: al marge de moltes disquisicions sobre la guerra, un hom pot posar-hi el mateix mot vermell: *literatura*. Sovint es tracta de literatura filosòfica, la qual és, no una mena de filosofia, sino una mena de literatura.

I, francament, davant d'aqueixa literatura, nosaltres preferim els discursos espantosament retòrics de don Joan Vázquez de Mella, orador espanyol.

A. ROVIRA I VIRGILI.

Rectificació del Cens

Tots els ciutadans majors de 25 anys o que els compleixin avans del 6 de Maig proper, tenen dret a figurar en les llistes electorals i per consegüent els que encare no hi figurin poden passar pel nostre Casal, Rambla de Sant Joan, 50, aont se cuidarà de la seva inclusió. Se agrairá, també, que nostres amics procurin donar llistes dels ausents i morts que figuren encare en les llistes electorals, a fi de facilitar la completa rectificació.

Comentari electoral

Aquets terribles requetés—que tenen la flor de lis per divisa—son decididament de lo més còmic que corre. No'n tenen prou, carai!, de fer riurer des de'l seu pasquí *La Reconquista*, ni d'actuar de *boleros* (camesetes ajudéu-me) sempre que vé a tom, sinó que ara, amb motiu de la campanya electoral, volen erigir-se tombé en propagandistes de... gènero bufo. Que hi farém! Son una genteta de reprime-ra dignes d'èsser posats en solfa per en Daudet o Rusiñol.

Llegiu—no us ho deixéu perdre—l'article que, en el número del passat diumenge de dit periòdic, firma un tal Llusalva, requeté de professió, a la cuenta. Llegiu-lo i no us en penediréu. Val totes les pessetes del mon. En ell fá l'article del marqués de Tamarit, ja us ho diré, però de quina mala manera! Miréu-se'l:

«El Sr. Mella es más formidable que un cañón del 42, (aixó sí, la mania de parlar sempre de trastes guerrereros) cuando se dispara, su voz resuena de uno a otro polo, haciendo (ara vé lo bò) temblar las cancellerías europeas (ai, pobres inglesets si en Mella us posa la proa!, ni la batalla del Marne). Y con este cañón (cañón o coñón?, amic Llusalva) hemos aterrado a los enemigos de la patria (llegeixis ventrell, per lo que pugui ser). Pero este cañón necesitaba de un ingeniero que lo emplazara y dirigiera su puntería y este gran ingeniero (aguantéu-vos l'alè) fué el señor Marqués de Tamarit (tableau!!!) que supo emplazarlo con gran eficacia en el teatro de la Zarzuela de Madrid (oi, que'm trenco).

Prèneu forces i continueu: *«Españoles y padres de familia (hijos los que tenéis padre; sobrinos, tíos y demás parientes: aquesta crida mes que res sembla l'esquela de defunció electoral del magnífic candidat) si el insigne (i d'ali) marqués de Tamarit no hubiese organizado en Madrid el primer acto de protesta contra la guerra... etcétera, etc. (ara vé la part sentimental) hubieseis tenido que contemplar a vuestros hijos marchar a la guerra.*

(Dues llàgrimes i cap al final en el que, en Llusalva, com es costum, passa la safata).

«Agradecérselo al señor Marqués de Tamarit este gran favor dándole vuestros votos... i un bè negre.

Vritat qu'és salat l'article den Llusalva? Quina llàstima que no siguin eleccions cada dia.

Bueno, ara parlant amb confiança: me penso que en Llusalva, requeté, amb el seu editorial, ha volgut—no sé perquè—rifar-se an els dos personatges carlins, i si no ha volgut rifarse'ls ha preparat el terreny per a que'l públic se'ls rifés pel seu compte. Perque, vaija, tant en Tamarit *el insigne*, com en Mella *el grande*, han quedat, a les seves mans, nous de trinca.

X.

Notes ciutadanes

La política i les eleccions

Diuen que la política no té entranyes.

El Ciutadà sent, discrepar d'aixó que acaba de retreure. I ho sent, perque no és solsament d'aixó en lo que discrepa en lo que's refereix al pensar dels homes: és amb tantes i amb tantes de coses amb les que no hi passa, que si tingués que fer-ne una llista, seria mes llarga que una lletania. No ho pot comprendre de cap manera com hagi d'èsser precisament la política la que estigui mancada d'entranyes. Potser el caràcter bruscat i agre que té el Ciutadà és el que li fa pensar i dir que, en tot cas, son els polítics, els homes polítics els qui no'n tenen d'entranyes.

Ficseu-vos-hi: amb un detall sol potser n'hi hagi més que suficient per a expressar el pensament. Avui és un de tants dies en que'ls ciutadans han d'emetre el seu sufragi en favor de tal o qual candidat. El ciutadà conscient, l'home qui està compenetrat de

tots els seus drets i deures, que les lleis i la raó li donen, en un dia com avui ja sab la tasca que ha de fer. En canvi, els candidats, exceptuant ben pocs d'ells, per a lograr l'acta per la que lluiten tan desafortadament, arriben a tot lo imaginari per a conseguir lo que's proposen. Si els homes qui obren aixís tenen entranyes, seria hora de que s'assenyalés als qui n'estàn mancats.

Se posen en tensió els nervis del Ciutadà al pensar amb aixó, i tot i posant com al mes eloqüent comentari el seu silenci, promet que avui anirà a votar i que'l seu vot serà en favor dels dos candidats que mes entranyin l'amor per la nostra Tarragona.

Ciutadà.

P. S.—Ah, amables articulistes J. A. B., de *La Veu*, i Gonzalez Ruiz, del *Diario de Tarragona*, parlant dels Jocs Florals, passada la febre el lectoral se'ls hi contestarà com correspon. Agrait, per xo, per endavant.

C.

L'assassinat den Granados

A la ja extensa sèrie de crims portats a cap pels boches des de'ls començaments de sa inhumana campanya, no ja contra'ls aliats si que també contra tots els neutrals que's veuen precisats a viantar pel mon, hem de sumar-hi l'assassinat del nostre mestre Enric Granados i sa muller.

Ell, que després de guanyar merescudíssims llo-rers en la ciutat de New-York, venia a abraçar als seus fills després de llarga ausencia, els esbirros del Kaiser el sorprenen i li roben, amb la vida, el goig de reveure'ls, al ensemps que'l de l'arribada a sa tan volguda Catalunya després de la victoria!

No fem cap comentari: els homes de cor ja l'han fet!

I'ls germanòfils...!

La qüestió del joc

Al posar-nos a traçar aquestes ratlles, ja sabem per avençat, que es un treball perdut, que es una energia per demés mal gastada, que'ls nostres clamors no han de arribar alla aont fora menester per la senzilla raó de que'ls cridats a fer-se'n eco no ho fan perque no els hi convé. Ho fem, doncs, per a que quan se vulgui posar remei an aquest pernicios mal, si es que s'hi arriba a temps, hi hagi contribuït en lo que valguina aquestes nostres queixes, i si no's posa remei—perque no's vol—quan menys estarem tranquils de que haurém, en son temps, cridat en contra del joc, de que no haurém sigut com altres *colegas* que no se'n ocupen.

El joc, aquest vici que tants funestos resultats ha portat arreu aont se propaga, en nostra ciutat ha pres peu de una manera escandalosa, tant grossa, que no creiem hi hagi cap mes població aont se jngui com la nostra, tenint en compte la situació social de Tarragona en comparança amb altres de la seva importancia.

De cada dia van accentuant-se mes els perjudicis que a tot'hom ocasiona el joc, puix que es ben sapigut que al cap de vall tots els qui juguen perden i que tant sols hi surten guanyant els banquers i'ls cafés o societats aont se juga. Per arreu sentiren lo mateix, *encarnados i negros* i lo mes trist es que no son majors d'edat els qui pronuncien sinó canalla, criatures que are comensen jugant els pocs centims que'ls hi donen sos pares, acabant per jugar-se els pocs quartos que guanyen setmanalment quan fan de aprenents.

I no diém ja de les moltes families obreres que passen fam per culpa del joc perque els dissabtes, acavant de cobrar la setmanada, van alguns d'ells a aquestes cases i ho perden a *bones i males*, etc., i no alguns obrers sinó també molts empleïats.

Senyor Governador i demes individius que composen la junta reglamentadora del joc: Sabem que ademés de les cases de joc autoritzades n'hi han de altres que funcionen sense aquesta autorització, aixó

és, ilegals i de qual custodia se'n encarrega la policia mitjançant certes condicions... Sabem que vostres també no ho ignoren i que malgrat aixó continuen tolerant-ho, fent-se'n per tant responsables... Sabem que també tenen noticia que en certes cases de joc hi concorren moltes criatures a jugar-hi, nois que no tenen encare prou coneixement de lo que fan i que per a rescabalar-se de les pèrdues tenen que recórrer al robo... Si tot aixó ho segueixen permetint, el dia que succeeixi algo, com ja se ha insinuat alguna vegada, ja sabem qui'ns ne serán els responsables i sobre ells hi deu de caure tot el pes de la justícia, de la justícia del poble, i ja de la justícia que fa un poble!

NOVES

El nostre honorable «Orfeo» ha acordat traslladar el seu hostatje a la Rambla de Sant Joan, número 73, baixos.

Tan per la situació com per les condicions del nou lloc (no potser les que li requereixen) i el verdader entusiasme que regne entre els elements que componen la nostra massa cantaire, fa creure que aquella estimada entitat tornarà a empendrer una volada com l'ha tinguda en els seus mellors temps.

Es nova aquesta que ens alegra i que desitjem veurer confirmats els auguris indicats.

El molls de nostre port están abarrotats de mllers de bocois esperant vaixells per a embarcar los. Son ja varies les cases que en vista de la escassetat de vapors per als transports, se han decidit a fer els seus embarcs per medi de barcos de vela.

El passat dilluns deixà d'existir la mare del nostre bon amic i consoci En Carles Vilella.

Prengui el nostre amic i demés familia aquestes paraules com a expressió del nostre condol mes sentit per la pèrdua que acaven d'experimentar.

La sessió de l'Ajuntament de la setmana passada no revestí gaire importancia, puix que solsament se limità a ésser aprovada, en sa totalitat, la orde del dia, per lo que ometim el fer la resenya acostumada que de la mateixa fem setmanalment.

Per excés de original deixem per a la setmana vinenta varis articles, un d'ells sobre'l retrat al oli exposat a casa Brell, obra den Cidón, i un altre queixant-nos del abandó de un concorregut carrer de nostra ciutat.

Acompanyat de atent besa-la-mà, l'arcalde, senyor Guasch, ha tingut l'atenció d'enviar-nos un indicador del personal de l'Ajuntament, oficines i domicilis de altres persones i entitats relacionades amb la mentada Corporació. Agraits.

La sexta conferencia den Nel-lo fou, tal volta, la mes atractiva de totes. La part dedicada al Folklore català tingué embadalits als oients, quins testimoniaren al conferenciant l'admiració causada.

La séptima i última que ha de tenir lloc el dimars de la propera setmana constarà del següent programa:

«El Municipi i la *Industria*.—L'Estat i la *Industria*.—El lock-out.—Dret *industrial*.

El quadern de la *Lectura Popular* corresponent a aquesta setmana conté «Mon de mones», del conegut poeta en R. Bordas i Estragués.

Tarragona : Imp. Llorens i Cabré : Fortuny, 4

ANTIGUA CERRALLERIA : de la :
Vda. de Baldomer Baró
Plaça del Rei, 7 i 10

Se construeixen tota classe de panys de seguretat, báscules, romanes, portes ondulades, i tot el ram de cerralleria artística, etc., baix la direcció den

PAURUIZ

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscripta en el Govern Civil i en la Comissaria general
 de Segurs, segons mana la Llei.
 Director facultatiu: **DR. RABADÁ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social:
 Rambla St. Joan, 90, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA
 Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroterapia i analisis micro quimic d'urina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.— Aplicació del 606.
BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÁ
*Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Melge
 de les Cases de Socors de Barcelona*
 Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca
 dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.
 Rambla de Sant Joan, 90, entressol. — TARRAGONA

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI
 DE
JOAN M. PIÑOL
 Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181
 Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany: Escribanets : Plum
 mes Stilogràfiques : Pesa-cartes : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja pa
 pers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.
PREUS SUMAMENT BARATOS

FERRETERIA MALLOL
 Bateria de cuina :: Eines de totes classes :: Articles per
 a magatzems de vins i olis.
Objectes per a regalos — — Articles per a Sports
 Sant Agustí, 9 i 11. — Tarragona

Sastreria Novitat
LLUIS MONTSERRAT
 PORTALET, 1
 PLASSA DE LA FONT, 51
 TARRAGONA

PERE SIMÓ ROMEU
ESPECIALISTA EN ENFERMETATS DE LA BOCA I DENTS
 Curació de la carié dentaria i abturacions en plata, platino, marfil : Orificacions : Tre
 ball d'escola americana : Ponts, corones, pivots, dent espiga : Dents i dentadures de
 totes classes i preus : Cirurgia i tractament practic-modern per a la curació de les enfer
 metats de la boca i extraccions.
CONSULTA tots els dies, de 9 del mati a les 4 de la tarda, menys els diumenges.
 RAMBLA SANT JOAN, 53, PRAL.
 TARRAGONA

AL DIA
 Rambla de Sant Joan, 40
 NOVITATS
 BISUTERIA
 PERFUMERIA
 BRODATS
 ROBA BLANCA FETA
 CORBATES
 GUANTS
 COLLS I PUNYS
 BANOS I STORS

HIMALAYA
 El rei dels
 licors estomacals
 FABRICANTS:
 Fills de Joan Vilá Granada
 MARCA REGISTRADA
 Gran Diploma d'Honor en
 l'Exposició
 de Buenos Aires.
 Demanenlo en els cafés i pasteleries
 Indicat per a casaments,
 batetjos i banquets

Continental
 :: Stock ::
 Accessoris i peçes soltes per a
**Bicicletes,
 Motocicletes
 i Automovils**
 Oils lubricants, betzines i bujies.
 Vulcanització i venda de Neumà
 tics i càmares per a tota clase de
 Autos
 Despatx i Exposició: MASDEU I C.
 Unió, 32 : : Telefon 156
 TARRAGONA

Casa Lliteras
 Recomana al públic
 sos acreditats Cafés
 Torrefacció diaria
 Gran assortit de articles
 del ram de ultramarins.
 Garantia absoluta amb la
 calitat dels seus géneros.
 Servei a domicili
 MAJOR, 3
 TARRAGONA

Francisco
Potau
**Calçat fet
 i a la mida**
 Rambla S. Joan, 52
 TARRAGONA

COLMADO CENTRAL
 = DE =
FREDERIC MIRET
 Fruites fresques, embutits, fiam
 bres, conserves, vins, xampany
 s : i tota classe de comestibles : :
 UNIO, 28 — TELEFON 245
 TARRAGONA

PERE LLORET
 CORREDOR REIAL DE COMERÇ
 Apodaca, 9
Corbates i articles per a home
GILABERT GERMANS
 PREUS BARATOS

JOAN ESBERT
 FARMACÉUTIC
 UNIO, 22
FRANCISCO COCA
 Lo millor en comestibles
 RAMBLA DE CASTELAR, 24

MENJADORS DEL JARDÍ
 — DE —
FRANCISCO LÓPEZ
 AUGUST, 15, I COMTE DE RIUS, 16
TARRAGONA
 Se serveixen cuberts des de 1'50 pessetes en
 endevant i a la carta.
 Hospedatges per temporada a preus con
 vencionals.
 : Habitacions amb llum eléctrica :

MOSTELLE
 El Vermouth més
 higiènic
 = (RAIMOST) = Un excelent refresc
 Suc de raïms sense alcohol El millor aliment en les
 malalties i convalen
 cencia
 The Grape Juice Co. L.^d
 Londres i Tarragona Se ven per tot arreu

Fàbrica de Braguers i de Aparatos Ortopèdics
 (TRENCA TS)
 Molts son els qui venen braguers, emprò molt pocs saben construir-ne.
 Costa colcar un bragner, però moltissim costa construirlo, dones avans que colcarlo bé es
 indispensable apiguelo construir, perque sense la ciencia i practica de construcció mai pot ad
 quirir-se la de collocació.
 El BRAGUER-ARTICULAR-REGULADOR sistema MONTSERRAT es el mes practic i
 modern per a la retensió i curació de les hernies per cròniques i rebelde que siguin.
 Grans existencies de BRAGUERETS DE GOMA per a la radical curació de les hernies de la
 infancia i tot la concernent a Cirurgia i Ortopedia.
ESPECIALITAT EN LA CONSTRUCCIÓ DE FAIXES VENTRALS
CASA MONTSERRAT - UNIO, 34 - TARRAGONA